

*Тер-Григор'ян О. С.,
здобувачка IV курсу факультету журналістики,
реклами та видавничої справи
Одеського національного університету імені І. І. Мечникова
Науковий керівник – старший викладач Блінов Є. М.*

ДІЯЛЬНІСТЬ ВЛАДИ ЩОДО СОЦІАЛІЗАЦІЇ ЛІТНІХ ЛЮДЕЙ НА СТОРІНКАХ МІСЦЕВИХ МЕДІА: ДОСВІД ВІННИЦІ

Безпосереднє визначення терміну «соціалізація» є мобільним і змінювалося протягом всіх років дослідження цього поняття. О. Дікова-Фаворська визначає його так: «Соціалізація – це багатогранний процес засвоєння людиною досвіду суспільного життя, перетворення її з природної істоти в суспільну» [1]. Довгий час соціалізація розглядалась як процес, характерний для ранніх періодів життя людини, таких як дитинство та юнацтво. Проте сучасні дослідники схиляються до того, що соціалізація проходить протягом всього життя індивіда, та поділяють її на первинну та вторинну. О. О. Черниш зауважує: «Соціалізація ніколи не буває повною й ніколи не завершується. Вторинна соціалізація, на думку дослідників, – це кожний наступний процес, який допомагає попередньо соціалізованому індивіду входити в нові сектори світу, його інституції» [12; с. 12]. Таким чином, поняття «соціалізація» можна застосовувати й до літніх людей. Варто зазначити, що у представників різних вікових категорій є як різні, так і спільні механізми

соціалізації. Одним з універсальних, для майже будь якого віку є засоби масової інформації (далі – ЗМІ). О. О. Черниш пише про це так: «Варто зазначити, що засоби масової інформації як соціальний інститут впливають на соціалізацію особистості не тільки за допомогою трансляції певної інформації, але й через надання певних зразків поведінки героїв книг, кінофільмів, телепрограм. Ефективність цього впливу визначається тим, що емоції, які відчувають герої, відрізняються більшою силою та визначеністю ніж емоції звичайних людей. Люди у відповідності з віковими та індивідуальними особливостями схильні ідентифікувати себе з певними героями, сприймаючи при цьому характерні їм зразки поведінки, стиль життя тощо» [12; с. 10]. Це підкреслює важливість різноманітної репрезентації людей третього віку в ЗМІ. Медіа мають висвітлювати ініціативи влади, метою яких є соціалізація літніх людей не менше, ніж їх соціально-економічні проблеми, з якими вони стикаються. Важливо і те, як ці процеси висвітлюються. Професійний підхід медіа, як центральних, так і місцевих, до цієї теми може сприяти суттєвому зниженню рівня стигматизації літніх людей у суспільстві та забезпеченню гідного рівня українців старшого віку.

Ініціативи місцевої влади щодо соціалізації літніх людей висвітлюють вінницькі медіа, зокрема «Вінниця.Інфо», «Вежа» та «20 хвилин – Новини Вінниці». Найсвіжіший матеріал, присвячений соціальній адаптації літніх людей, був опублікований онлайн-медіа «Вежа» 24 вересня 2025 року. В матеріалі «У Вінницькому Терцентрі стартували гуртки для людей старшого віку» [8] перелічують гуртки, до яких можуть доєднатися мешканці міста старше 60 років. А саме: мобільна та комп'ютерна грамотність; кіногурток; гурток з психології; польська мова; гурток «мова єднання»; пілатес та аеробіка; вокально-музичний гурток; скандинавська хода та велосипедні прогулянки; оздоровча фізкультура; рукоділля. Відвідувачі гуртку «Мова єднання» вивчають українську мову та краєзнавство. Про лінгвістичні гуртки в медіа згадували тричі. Так, «20 хвилин – Новини Вінниці», опублікували

матеріали про те, що літні мешканці міста відвідують гуртки, де вивчають українську та іноземні мови [3]. Крім того, «20 хвилин – Новини Вінниці» [5] разом із «Вінниця.інфо» [7] окремо приділили увагу гуртку з вивчення польської мови в двох матеріалах відповідно. Вони розповідають про те, як відбувається процес навчання. Журналістами інформація була взята із сайту Вінницької міської ради й в обох матеріалах вона абсолютного ідентична. Проте публікація від «Вінниця.інфо» більш розлога. Двічі згадується участь відвідувачів Вінницького міського територіального центру соціального обслуговування (далі – Терцентр) у допомозі ЗСУ. А саме, літні вінничани займалися плетінням маскувальних сіток. Про волонтерську діяльність розповіли «20 хвилин – Новини Вінниці» [4] та «Вежа» [10]. Інформація, яку надали в обох матеріалах, не є ідентичною, проте повторюється за змістом. Також «20 хвилин – Новини Вінниці» в одному зі своїх матеріалів «У Вінницькому Терцентрі навчають комп'ютерній грамотності та захисту від аферистів» [6] приділили увагу навчанню старших людей кібербезпеці. Окрім цього в медіа часто можна побачити публікації присвячені різним спортивним заходам. В матеріалі «Середмістям на рожевих велосипедах: у Вінниці пані старшого віку відкрили сезон» [11] від «Вінниця.інфо» розповіли про початок велосезону 2025: як проходять велопрогулянки, які заходи безпеки вживає Терцентр, також описано враження однієї з відвідувачок. Зазначені публікації базуються на інформації, що була оприлюднена Вінницькою міською радою. В матеріалі за січень 2024 року «У Вінниці для бабусь влаштували катання на тюбах» [9] журналісти, посилаючись на публікацію у соцмережах Терцентру, розповіли про дозвілля у зимовий період. Також спортивні заходи висвітлювали «20 хвилин – Новини Вінниці». Матеріал «Вінницькі пенсіонери опановують скандинавську ходу для покращення здоров'я» [2] розповідає про інший, доступний для людей старшого віку, вид фізичною активності. Публікація за стилем та побудовою не відрізняється від попередніх, хоча й інформує про інший вид діяльності.

Вінницькі медіа висвітлюють заходи щодо соціалізації літніх людей в місті. На сторінках місцевих ЗМІ з'являється відповідна інформація, хоча її все одно менше в порівнянні з іншими, суспільно важливими темами. Всі проаналізовані матеріали написані в інформаційних жанрах. Переважно це новини, які розповідають про певну подію. Часто додаються коментарі від представників Терцентру, іноді від самих відвідувачів. В публікаціях прослідковується брак журналістської роботи – заходи, які мали потенціал стати повноцінним репортажем, висвітлювалися як новини, в яких вся інформація була взята з сайту Вінницької міської ради (офіціоз). Відсутність належної уваги ЗМІ до соціалізації літніх людей чітко прослідковується саме у матеріалах, які створені на підставі офіційних повідомлень. Проте вінницькі медіа вправно приділяють увагу інформуванню – детально розповідають про заходи, а також, в кінці кожного матеріалу є контактна інформація, за допомогою якої є можливість стати частиною якогось з гуртків.

Література:

1. Дікова-Фаворська О. Соціалізація у фокусі соціології. № 1 (33). URL: <https://imso.zippo.net.ua/?p=4333> (дата звернення: 26.10.2025).
2. Лехова М. Вінницькі пенсіонери опановують скандинавську ходу для покращення здоров'я - 20 хвилин. *20 хвилин - Новини Вінниці*. 13 червня 2025. URL: <https://surl.li/dymart> (дата звернення: 27.10.2025).
3. Лехова М. Вінницький терцентр пропонує вивчати українську, англійську та польську - 20 хвилин. *20 хвилин - Новини Вінниці*. 26 січня 2025. URL: <https://surl.li/lmfxcv> (дата звернення: 27.10.2025).
4. Лехова М. Понад 20 маскувальних сіток виготовили за місяць вінницькі пенсіонери для ЗСУ - 20 хвилин. *20 хвилин - Новини Вінниці*. 7 вересня 2025. URL: <https://surl.li/hzlcms> (дата звернення: 27.10.2025).
5. Лехова М. У Вінницькому терцентрі для людей 60+ діє гурток з польської мови - 20 хвилин. *20 хвилин - Новини Вінниці*. 1 листопада 2024. URL: <https://surl.li/xvuumv> (дата звернення: 26.10.2025).
6. Лехова М. У Вінницькому терцентрі навчають комп'ютерній грамотності та захисту від аферистів - 20 хвилин. *20 хвилин - Новини Вінниці*. 23 лютого 2025. URL: <https://surl.li/vlfavc> (дата звернення: 27.10.2025).
7. Мельник А. У Вінницькому терцентрі працює гурток з польської мови для людей старшого віку. *Вінниця.інфо*. 3 листопада 2024. URL: <https://surl.li/byldqh> (дата звернення: 27.10.2025).
8. Мельничук В. У Вінницькому терцентрі стартували гуртки для людей старшого віку. *Вежа*. URL: <https://surl.li/mqgqte> (дата звернення: 25.10.2025).

9. Могилевець А. У Вінниці для бабусь влаштували катання на тюбах. *Вінниця.інфо*. 24 січня 2024 р. URL: <https://surl.li/qwhxcw> (дата звернення: 27.10.2025).
10. Плахтій Ю. У Вінниці відвідувачі терцентру у серпні передали військовим 22 маскувальні сітки. *Вежа*. URL: <https://surl.lt/lstzq> (дата звернення: 27.10.2025).
11. Середмістям на рожевих велосипедах: у Вінниці пані старшого віку відкрили сезон. *Вінниця.інфо*. 28 квітня 2025. URL: <https://surl.li/qsncmy> (дата звернення: 26.10.2025).
12. Черниш О. О. Соціалізація особистості як наукова проблема. *Вісник ЛНУ імені Тараса Шевченка*. 2021. № 1 (339). С. 5–17.